

Svar på frågor om en gruva från närboende vid Norra Kärr

Ni har skickat ett stort antal frågor som på olika sätt rör en eventuell etablering av en gruvverksamhet i Norra Kärr. Många av frågorna riktar sig till Länsstyrelsen, och vi har gjort vårt bästa för att besvara era frågor. Vi har full förståelse för att det finns mycket oro bland er som bor nära Norra Kärr och att ni vill ha svar på alla era frågor redan nu. En del av frågorna är svåra att svara på i det här skedet av den process som föregår en eventuell gruvetablering. Det är många olika moment och myndigheter som är inblandade i de olika juridiska stegen vid den eventuella tillkomsten av en gruva och det är viktigt att känna till gången i ett sådant här ärende. Nedan redogör vi för de olika stegen som en grundläggande information.

(Huvudelen av de frågor ni ställer återstår att belysa i kommande steg av processen). Därefter besvarar vi frågorna utifrån numreringen i Ert brev. Frågorna är besvarade av Länsstyrelsen i Jönköpings län, men har stämts av med företrädare för Länsstyrelsen Östergötland. Några av frågorna bör ni ställa till Bergsstaten istället för till Länsstyrelsen – detta framgår vid respektive fråga.

Aktuella processer vid gruvetablering

- 1) **Undersökningstillstånd** enligt **Minerallagen** beviljas av Bergsstaten, Länsstyrelsen är remissinstans för att tillhandahålla regionalt underlag. Beviljades avseende Norra Kärr år 2009.
- 2) Om man vill göra större undersökningar av fyndigheten kan man ansöka hos Miljöprövningsdelegationen om **tillstånd till provbrytning** enligt 9 kapitlet i **Miljöbalken**. Tillstånd meddelades avseende Norra Kärr i juli 2013 av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen Östergötland, Länsstyrelsen i Jönköpings län var remissinstans. Detta beslut har överklagats och kommer att avgöras av Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt.
- 3) Om man i undersökningarna hittar brytningsvärda mängder mineral ansöker man om **Bearbetningskoncession** enligt **Minerallagen** hos Bergsstaten. Länsstyrelsen är samrådspart avseende riksintresseavvägningar och miljökonsekvensbeskrivningen. Bergsstaten beviljade Bearbetningskoncession för området Norra Kärr i maj 2013. Detta beslut är överklagat och kommer att avgöras av **Regeringen**, Näringsdepartementet.

Så långt i processen har vi alltså kommit hittills. Detta innebär miljöfrågor bara har hanterats fullt ut vad gäller provbrytning (inte slutligt avgjort än). När det gäller en eventuell gruvverksamhet har denna

hittills endast bedömts enligt Minerallagen, som är en exploateringslag (dock ej slutligt, eftersom det är överklagat) med ett fåtal kopplingar till miljöbalken (riksintresseavvägningar). Vilken verksamhet som är tillåtligt, vilka skyddsåtgärder som kan krävas och vilka utsläpp som kan accepteras har inte prövats enligt svensk miljölagstiftning (Miljöbalken) än. Detta är de steg som ska genomföras enligt miljölagstiftningen innan en gruvverksamhet kan etableras:

- 4) **Samråd enligt 6 kapitlet** i miljöbalken. Samråden är en process som syftar till att **verksamhetsutövaren** ska samla in synpunkter från berörda sakägare, myndigheter, organisationer, allmänheten m.fl. Det som framkommer under samråden ska tas till vara genom att den sökande uppmärksammar detta till exempel när det gäller alternativa lokaliseringar och skadeförebyggande åtgärder. Verksamhetsutövaren ansvarar för och driver samrådsprocessen (inklusive att hålla i och kalla till möten) fram till det att ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen lämnas in. För den fortsatta prövningsprocessen är det viktigt att samrådet sker i tillräcklig omfattning. Samrådet brukar hållas i två steg där ett samrådsmöte först hålls med länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten. Då informerar verksamhetsutövaren om den planerade verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan. Det är viktigt att i ett tidigt skede diskutera avgränsning och omfattning av ansökan. Viktiga frågor i denna del är vilka som ska omfattas av samrådet, dvs. vilka enskilda som bedöms vara särskilt berörda och vilka som kan komma att ingå i en utökad krets samt hur det fortsatta samrådet lämpligen kan genomföras. Under samrådet ska även innehållet i den kommande ansökan samt inriktning och omfattning av miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) diskuteras. I det fortsatta samrådet ska de särskilt berörda ges möjlighet att ställa frågor eller inkomma med synpunkter till verksamhetsutövaren. Det är viktigt att det anges när och till vem eventuella synpunkter kan lämnas. Det kan vara lämpligt att anordna ett informationsmöte med de särskilt berörda. Det bör även framgå i den skriftliga informationen att samråd med länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten har ägt rum och på vilket sätt verksamhetsutövaren avser att gå vidare i prövningsprocessen. Verksamhetsutövaren ansvarar för att en samrådsredogörelse upprättas över vad som har framkommit under samrådet samt hur samrådet har gått till. Länsstyrelsen ska under samrådet verka för att miljökonsekvensbeskrivningen får den inriktning och omfattning som krävs för prövningen.
- 5) **Ansökan och miljökonsekvensbeskrivning** upprättas och lämnas in till **Mark- och miljödomstolen** i Växjö. Länsstyrelsen i Jönköpings län är remissinstans/part i ärendet. Länsstyrelsen kommer att få möjlighet att lämna synpunkter på om ansökan behöver kompletteras. När ansökan och MKB bedöms vara kompletta, kungörs i ortspressen att handlingarna inkommit. Samtidigt skickas ansökan och MKB till remissinstanserna för yttrande. Den som har synpunkter får tillfälle att yttra sig skriftligt till Mark- och miljödomstolen inom den tid som angivits i kungörelsen, vilket vanligtvis är tre veckor. De inkomna yttrandena skickas sedan till sökanden som får tillfälle att bemöta det som har framförts. Beroende på vad som framkommer i samband med remissförfarandet kan det bli aktuellt med ytterligare kommunikering, syn på plats m.m. Mark- och miljödomstolen fattar beslut om verksamheten ska få tillstånd och vilka villkor som i så fall ska gälla. Beslutet kungörs i ortspressen. Beslutet kan överklagas till Mark- och miljööverdomstolen av bland annat verksamhetsutövaren, Länsstyrelsen, kommunen, grannar eller andra som berörs av verksamheten (sakägare).
- 6) **Markanvisning** enligt minerallagen – för att mark ska få användas för bearbetning av en mineralfyndighet ska den anvisas av **Bergsstaten**. Det är tillståndshavaren som ansöker hos Bergsstaten. Markanvisningen ska säkerställa markanvändningen för all verksamhet som hör samman med gruvdriften. I normalfallet är det genom tillståndet enligt miljöbalken som det avgörs vilken mark som behöver tas i anspråk för gruvdriften och ändamål som hänger samman med den. Det gäller till exempel frågan om till vilka platser olika verksamhetsdelar ska förläggas. Ett beslut om markanvisning kan överklagas till Mark- och miljödomstolen.

Som närboende, eller enskild som bedöms vara särskilt berörd, som det kallas i 6 kapitlet miljöbalken,

är det särskilt viktigt att vara aktiv vid två/tre tillfällen i processen.

1. Första tillfället är i samband med samrådet, där den sökande ska ta in synpunkter från enskilda och svara på frågor. Samrådsskedet är till för att den sökande ska kunna göra en så bra miljökonsekvensbeskrivning som möjligt. Det är därför viktigt att man som enskild i detta skede formulerar vilka farhågor man har, vilket ger den sökande möjligheten att göra rätt undersökningar och beskrivningar av verksamheten. Ett exempel från era frågor som ni skickat in är oro för damning – detta är alltså en fråga som den sökande särskilt bör utreda och belysa i sin miljökonsekvensbeskrivning.
2. I samband med att tillståndsärendet kungörs har man möjlighet att ge sin syn på den ansökte verksamheten genom att lämna in ett yttrande till Mark- och miljödomstolen. Ett sådant yttrande kan innehålla synpunkter på om man anser att den inte är tillåtlig, om särskilda skyddsåtgärder bör vidtas för att verksamheten ska kunna bedrivas och så vidare.
3. Om man anser att Mark- och miljödomstolens beslut inte är korrekt, kan det överklagas till Mark- och Miljööverdomstolen vid Svea Hovrätt.

Om man vill läsa mer om vilka lagar som styr etablering av en gruvverksamhet kan man läsa den

vägledning för prövning av gruvverksamhet som finns på SGU:s [hemsida](#).

Sammanställning av aktörer med olika roller i processerna.

Sökande/verksamhetsutövare	Ansvarig och drivande i samrådsprocessen enligt 9 kapitlet Miljöbalken.
	Ansvarig för att ta fram de utredningar och d beslut enligt 9 kapitlet Miljöbalken.
	Ansvarig för att den miljöfarliga verksamheten
Bergsstaten	Beslutsmyndighet enligt Minerallagen, beslut markanvisning.
Regeringen, Näringsdepartementet	Överprövningsinstans för beslut om bearbet
Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Östergötland	Beslutsmyndighet för så kallade B-verksamh
Länsstyrelsen i Jönköpings län	Samrådspart till Bergsstaten enligt Mineralla
	Samrådsmyndighet enligt 6 kapitlet miljöbalk inriktning och omfattning som krävs för pröv

	Part som företräder de allmänna intressena vid miljödomstol, respektive Mark- och miljööverdomstol
	Tillsynsmyndighet enligt Miljöbalken avseende (gruvverksamhet)
Mark- och Miljödomstolen vid Växjö tingsrätt	Beslutsmyndighet för tillstånd till så kallade
Mark- och Miljööverdomstolen vid Svea hovrätt	Överprövningsinstans för Mark- och Miljödomstolen
Närboende/enskild berörd	Deltar i samråd enligt 6 kapitlet Miljöbalken vid miljökonsekvensbeskrivning.
	Kan yttra sig till Miljöprövningsdelegationen enligt 6 kapitlet Miljöbalken.
	Kan överklaga Bergsstatens, Miljöprövningsdelegationens beslut som sakägare.
Miljöorganisationer	Deltar i samråd enligt 6 kapitlet Miljöbalken vid miljökonsekvensbeskrivning.
	Kan yttra sig till Miljöprövningsdelegationen enligt 6 kapitlet Miljöbalken.
	Kan överklaga Miljöprövningsdelegationens beslut
Remissinstanser	Nationella myndigheter med särskild sakkompetens i tillståndsärendet enligt 9 kapitlet om Mark- och miljööverdomstolens myndigheter kan vara SGU (Sveriges Geologiska Undersökningen), Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten

Svar på frågor

2. Hur långt är ett livslångt miljöansvar för ett gruvbolag?

Någon tidsaspekt finns inte i lagen avseende ansvar, utan ansvaret följer så länge det finns ett problem att åtgärda. I 2, 9 och 10 kap. miljöbalken regleras att det är den som förorenar som ska stå för kostnaderna att åtgärda eventuell miljöpåverkan.

3. Är det någon som hjälper oss som bor vid Norra kärr om det uppstår miljöproblem?

Om det uppstår störningar för närboende kan man kontakta tillsynsmyndigheten (antagligen länsstyrelsen) med ett klagomål. Ju mer detaljerat ett klagomål är desto lättare blir det att utreda. Länsstyrelsen kommer efter ett klagomål utreda vad som hänt och vilka eventuella åtgärder som krävs av bolaget för att komma till rätta med störningen.

4. Om vatten blir förstört, vem ansvarar för det då?

Utgångspunkten är att vattnet inte ska förstöras. Syftet med en tillståndsprovning enligt miljöbalken är bland annat att minimera riskerna för att sådana skador ska kunna uppstå. Om det ändå skulle uppstå problem med vatten/dricksvattenbrunnar är det den som förorenar som har ansvar för att återställa skadorna.

5. Får vi hjälp att testa vattnet av någon eller ska vi göra det själva?

Ett bolag är skyldigt att kontrollera sin egen verksamhet. Detta regleras genom miljöbalken och egenkontrollförordningen. Var provtagning ska göras (i vilka av de befintliga brunnarna eller i nysatta grundvattenrör) och vilka parametrar som ska analyseras bestäms antingen vid tillståndsprovningen eller inom ramen för tillsynen (genom till exempel föreläggande).

6. Hur blir det med bullerstörningar och vem skyddar oss mot det?

I samband med att tillståndsprovningen enligt Miljöbalken utreds bullerfrågorna och ett eventuellt tillstånd kommer att innehålla villkor för hur mycket det får bullra från verksamheten. Regler kring bullerpåverkan från en gruva skiljer sig inte från andra bullrande verksamheter. På

Naturvårdsverkets [hemsida](#) kan man läsa mer om vad som gäller för påverkan från industribuller. Om bolaget inte klarar av att hålla bullervillkor kommer krav att ställas på att genomföra åtgärder för att minska påverkan.

7. Dammet från gruvan, om det stör eller förstör, vem hjälper oss då?

Detta är en typisk fråga som kommer att tas upp vid miljöprövningen enligt 9 kap. miljöbalken. Villkor för att förhindra damning brukar normalt ställas för gruvor. Jämför svar fråga 3.

8. Vad har Tasman för ekonomiska muskler för att återställa efter en eventuell gruva?

Fråga om säkerhet och avsättande av ekonomiska medel för återställning av området är en fråga som diskuteras vid en prövning i mark- och miljödomstol. Domstolen har möjlighet att besluta att ett tillstånd ska gälla endast om den som bedriver verksamheten ställer säkerhet för de kostnader som uppstår för återställning. Tillstånd till gruvverksamhet förenas normalt med krav på en sådan ekonomisk säkerhet. Storleken på säkerheten ska motsvara kostnaderna för återställningen.

9. Vem har det slutgiltiga miljöansvaret för alla konsekvenser som kan uppstå?

Miljöbalken uttalar tydligt att alla som bedriver en verksamhet ska utföra de skyddsåtgärder och vidta försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Det är Mark- och miljödomstolen som i sitt beslut beskriver vad det är för **begränsningar och skyddsåtgärder som** krävs för att en verksamhet ska få bedrivas. Miljöbalken säger också att om det uppkommit någon skada eller olägenhet för miljön, är det

verksamhetsutövaren som ansvarar för att avhjälpa skadan eller olägenheten. Se 2 kapitlet i miljöbalken.

11. Har det tagits några markprover där vindkraftverken anlagts i syfte att se om det förekommer någon lakning där?

Länsstyrelsen har ingen kännedom om att några sådana prov tagits. Verken närmast Norra Kärr är anmälningsskyldiga. Anmälningarna har Jönköpings kommuns miljönämnd hanterat. Det är inte brukligt att ta markprover för lakning innan etablering av vindkraft på jungfrulig mark.

12. Alla miljökonsekvensutredningar som gjorts har hittills bekostats och genomförts av Tasman.

Varför har ingen oberoende part gjort någon utredning oberoende av Tasman?

Det är den som avser att bedriva en verksamhet som ska visa att de följer de krav som ställs i miljöbalken. Det är den som avser att bedriva en verksamhet som ska skaffa sig den kunskap som behövs för med hänsyn till verksamhetsens art och omfattning skydda människors hälsa och miljö mot skador eller olägenhet. Det är alltså helt i enlighet med miljöbalken att den som vill bedriva en miljöfarlig verksamhet också bekostar de utredningar som behövs. Beslutsmyndigheten och remissinstanserna granskar de utredningar som ingår i tillståndsansökan. Mark- och miljödomstolen kan, om det krävs någon särskild utredning eller värdering för bedömning av målet, förordna en eller flera sakkunniga att genomföra undersökning eller utlåtande i målet (22 kap 12 § miljöbalken).

13. Hur påverkar en gruva miljön, växter, djur och vatten?

En gruva kommer att ha påverkan på miljön genom till exempel buller, vibrationer, vattenutsläpp, damning och i anspråktagande av stora markytor. Vad som utgör en acceptabel påverkan avgörs vid miljöprövningen vid mark- och miljödomstol.

14. Hur kan ni veta att Vätterns vatten inte kommer till skada?

En viss påverkan kan accepteras men Vättern ska fortfarande kunna utgöra en dricksvattentäkt och en ha en sådan miljö och egenskaper som utpekats som bevarandevärda som Natura 2000-område.

Detta är grundförutsättningar för att en verksamhet ska kunna bedömas vara tillåten i en prövning enligt 9 kapitlet Miljöbalken, Vad en acceptabel påverkan är avgörs av Mark- och miljödomstolen vid miljöprövningen, efter att utredningar, miljökonsekvensbeskrivningar och riskanalyser har tagits fram och granskats.

15. Hur bevisar ni i förväg att det inte finns sprickbildningar som gör att förorenat vatten rinner ner i Vättern?

Det ligger på verksamhetsutövaren att presentera en utredning över vad som händer med vatten i dagbrottet. Det som Länsstyrelsen än så länge har fått uppgifter om är att vatten kommer att rinna in i dagbrottet, och kommer att behöva pumpas ut, snarare än att vatten kommer att läcka i sprickor ut från dagbrottet. Fråga kring lokalisering av sandmagasin och eventuellt läckage kommer att vara en fråga för miljöprövningen.

16. Hur många prover kommer ni att ta innan ni startar upp för att kunna jämföra med hur situationen blir efter att en ev. gruva har startats?

Vid uppstart av nya miljöfarliga verksamheter ställs ibland krav på att prover ska tas ut i mark och grundvatten. Dessa prover syftar då till att veta i hur stor omfattning krav kan ställas på den aktuella verksamhetsutövaren att genomföra efterbehandling/sanering av uppkomna föroreningar. Sådana krav ställs nästan bara om det har bedrivits någon annan verksamhet på platsen tidigare, för att kunna särskilja vilket ansvar de olika verksamheterna har för föroreningar på platsen. Vid ny verksamhet på jungfrulig mark krävs sällan den typ av provtagning, eftersom man då kan utgå från att alla föroreningar härstammar från den enda verksamhetsutövaren på platsen, som då har ansvaret för att

bekosta eventuella saneringsåtgärder. När det gäller situationen i Vättern finns mycket material från bland annat Vätternvårdsförbundet som visar förhållandet i vattnet idag.

Sökande har i ansökan om undersökningstillstånd samt bearbetningskoncession förutom geologiska beskrivningar/provtagningar även redovisat inledande provtagningar i miljö och natur vilka framgår översiktligt i MKB för bearbetningskoncession daterad 2012-06-25 (samt i detalj i bilaga 5 och 6 därtill).

Många utredningar och underlag kommer att krävas i samband med framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen i en tillståndsansökan. Dessa berör till exempel vatten, luft, buller, damm, geologi, hydrologi, vibrationer, växter och djur. Det går inte att i förväg säga exakt vilka prover eller undersökningar som behöver utföras i processen med att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning. Troligen kommer kravet på kunskapsunderlaget gällande eventuell mineralutvinning i Norra Kärr vara mycket omfattande. Efter avslutad verksamhet genomförs normalt även kontroller dels på den "yttre miljön" men också på efterbehandlade områdena.

Se även Länsstyrelsens informationsskrift om att söka tillstånd för miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken ([här](#)).

19. Jag bor tre kilometer från den tilltänkta gruvan, vad kommer att hända med min brunn?

Tasman har gjort en första utredning som finns i miljökonsekvensbeskrivningen till bearbetningskoncessionsansökan. Den utredningen visar att vid ett dagbrott med ett djup av 120 meter kommer influensområdet vara knappt 1 kilometer. Frågan kommer att aktualiseras igen vid miljöprovningen.

20. Vi som bor nära, hur mycket kommer vi att drabbas av damm?

I dagsläget finns ingen utredning kring detta. Det är viktigt att ni för fram denna synpunkt vid samrådet.

Frågan kommer att aktualiseras vid en provning enligt 9 kap. miljöbalken.

21. Hur farligt är dammet?

Frågan går inte att svara på i dagsläget. Bolaget kommer att behöva redovisa hur damning påverkar omgivningen i miljökonsekvensbeskrivningen som ska tas fram inför ansökan om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken.

25. En geolog som uttalat sig om en gruva vid Norra Kärr sa att det är inte en fråga OM det kommer att gå åt skogen, utan hur mycket och på vilket sätt. Vad säger ni om det påståendet?

Länsstyrelsen kan inte ta ställning till påståendet utan att ta del av det underlag som geologen har att utgå ifrån. Länsstyrelsen tar gärna del av detta underlag.

27. Hur många fridlysta växter och djur finns inom det tilltänkta gruvområdet?

En sökning i Länsstyrelsens databas över fridlysta arter, med centrumkoordinat i koncessionsområdet och 1 km radie ger följande utfall:

Fåglar: 5 träffar av individer (1 nötkråka, 3 göktyta samt 1 havsörn)

Kärlväxter: 1 träff (Kärrfibbla)

Lavar: 8 träffar (5 almlav, 1 brunskaftad lav och 2 blek kraterlav)

Storsvampar: 4 träffar (2 Svartöra, 2 blek spindelskivling)

Samtliga uppgifter, undantaget fågel, är relativt gamla – ca 10 år. Det kan komma fram uppgifter om fler fridlysta växter och djur i samband med de inventeringar bolaget behöver genomföra till

miljökonsekvensbeskrivningen.

28. Hur påverkas grundvattenkvalitén av en gruva vid Norra Kärr?

Idag kan vi inte säga exakt hur grundvattenkvalitén skulle påverkas av en gruva, utan frågan måste utredas och beskrivas i en miljökonsekvensbeskrivning. En sådan utredning är av stor vikt för bedömningen av om verksamhet är tillåtlig och vad man i sådana fall behöver vidta för skyddsåtgärder för att minimera påverkan.

30. Vad kan man räkna med för ljudnivåer kring gruvan och hur långt ifrån?

Bolaget behöver genomföra en bullerutredning inför miljöprövningen. Det beror mycket på lokala betingelser (topografi, vegetation med mera) hur långt ifrån verksamheten det blir en bullerpåverkan. I Boverkets allmänna råd "Bättre plats för arbete" finns riktlinjer på hur långt det bör vara mellan en gruva och bostäder, se även fråga 41.

33. Var kommer nya vägar att dras?

Länsstyrelsen kan inte svara på vilken väg transporter till och från en eventuell gruvverksamhet ska gå. I samband med ansökan om Bearbetningskoncession fördes vissa diskussioner om anslutning till E4:an, men några beslut kring detta har inte fattats. Om det blir fråga om nya allmänna vägar, ska dessa hanteras som ett vägprojekt enligt Väglagen, se Trafikverkets hemsida om en sådan process ([länk](#)). Om det handlar om nya enskilda vägar kan det hanteras som en lantmäteriförrättning. Frågan om störningar från transporter kommer också att hanteras i samband med tillståndsprövningen enligt 9 kapitlet i Miljöbalken, och ska därför beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen.

36. Om man hittar spår av uran, kommer gruvan att stoppas då?

Bakgrundshalter av uran finns i all berggrund i Sverige. SGU har kartor på sin hemsida som visar på bakgrundsstrålning i Sverige. Frågan som kommer att behandlas i miljöprövningen är om halterna och bergets egenskaper är sådana att det kommer att ske en spridning av radioaktivitet i halter som är farliga för människors hälsa eller miljön.

37. Krävs det en viss mängd uran för att gruvan ska stoppas?

Det är inte mängden utan påverkan på omgivningen som styr. Se svar under fråga 36 också.

38. Om det finns höga halter av uran, kommer det då att döljas och hur kan vi veta att så inte sker?

Det material som ligger till grund för en tillståndsansökan är offentliga handlingar. Att lämna oriktiga uppgifter är ett brott enligt 29 kap 5 § punkt 1 miljöbalken. Analyser ska också utföras av ackrediterade

laboratorier med godkända metoder. Bolaget kommer också behöva redovisa sin verksamhet i en årlig miljörapport vilket är en allmän handling som alla kan ta del av.

Ett tillstånd kan också återkallas om man lämnat oriktiga uppgifter vid prövningen (se 24 kap 3 § miljöbalken).

39. Hur nära en eventuell gruva kan man bo? Jag bor 700 meter från den tilltänkta gruvan, kan jag bo kvar?

Lokaliseringsprövningen av hela verksamheten görs vid miljöprövningen. Hur påverkan blir 700 meter från den tilltänkta gruvan går inte att säga idag. Se också fråga 41.

40. Vilka betraktas som sakägare?

Som sakägare betraktas de som berörs av ett beslut på ett så påtagligt sätt att de har rätt att överklaga beslutet. Vilka som anses vara berörda av ett beslut varierar beroende på vilken lagstiftning som tillämpas. I 16 kap. 12 § miljöbalken uttrycks det på det sättet att överklagbara domar och beslut får överklagas – förutom av vissa organisationer och myndigheter – ”av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot”. När det gäller rätten att överklaga beslut enligt miljöbalken har Högsta domstolen försökt förtydliga det ovanstående och sagt att ”... rätten att vara part och att överklaga ska tillkomma varje person som kan tillfogas skada eller utsättas för annan olägenhet genom den verksamhet för vilken tillstånd söks, om risken för skada eller olägenheten rör ett av rättsordningen skyddat intresse och inte är enbart teoretisk eller helt obetydlig”.

41. Hur nära en eventuell gruva får man bo? Kommer vi att behöva flytta?

Länsstyrelsen kan inte säga exakt hur nära man kan bo en gruva. Boverket, Naturvårdsverket, Socialstyrelsen och dåvarande Räddningsverket publicerade 1995 ett allmänt råd med principiella synsätt på hur man kan se på olycks- och hälsorisker vid planering av arbetsområden (till exempel vid

översikts- och detaljplanering i kommunerna). I detta råd –"Bättre plats för arbete" angav man rekommenderade generella skyddsavstånd till olika typer av verksamheter – med syftet att man skulle tänka på dessa avstånd när man planerar för till exempel industriområden. I detta allmänna råd rekommenderas ett skyddsavstånd till gruva eller anriktningsverk på 1 000 meter, och man hänvisar till störningar i form av buller, vibrationer och damning. I rådet anger man dock att miljökonsekvensbeskrivningar och riskanalyser måste göras i varje enskilt fall.

42. Hur farliga kommer transporterna att vara när det gäller eventuella spill, olyckor etc.? Hur giftigt är det som kommer från gruvan och vilka risker finns med det?

Vad som ska transporteras är oklart idag. Det beror bland annat på vilken teknik bolaget avser att använda i anriktningsprocesserna. Beroende på vad som transporteras finns olika regler och restriktioner. Det finns t.ex. rekommenderade vägar för farligt gods. För transport av avfall och farligt avfall krävs särskilda tillstånd. Vid eventuella olyckor är det viktigt att det finns beredskap och rutiner för att minimera omgivningspåverkan.

43. Vilka kemikalier kommer att transporteras till anläggningarna, vilka mängder och hur säkrar man upp att inga olyckor sker?

Exakt vad som kommer att transporteras och hur mycket är oklart idag. Se mer under fråga 42. För att förhindra olyckor finns krav på att vidta försiktighetsåtgärder för att minimera riskerna (hänsynsreglerna i miljöbalkens 2 kapitel).

44. Hur stort område kommer en eventuell gruva med kringanläggningar att lägga under sig?

Då den slutliga lokaliseringen inte är avgjord kan inte frågan besvaras exakt. I miljökonsekvensbeskrivningen till bearbetningskoncessionen presenterade bolaget en möjlig lokalisering för anläggningarna på sidan 4. På Länsstyrelsens [hemsida](#) finns handlingarna med karta över den möjliga lokaliseringen. Området utgör uppskattningsvis drygt 200 ha.

45. Hur många gårdar kommer att behöva läggas ned?

Hur påverkan på omgivande gårdar kommer att bli går inte att svara på idag, eftersom vi inte känner till lokaliseringen av kringverksamheterna till en eventuell gruva. Vilka gårdar som kan komma att påverkas och i vilken omfattning vet vi inte förrän en tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivning lämnats in. Den totala bilden av påverkan är helt klar först när tillståndsprövningen slutligt har avgjorts.

46. Hur kommer en eventuell gruva att påverka nivån på grundvattnet?

Tasman har gjort en första utredning som finns i miljökonsekvensbeskrivningen till bearbetningskoncessionsansökan. Den utredningen visar att vid ett dagbrott med ett djup av 120 meter kommer influensområdet vara knappt 1 kilometer. Frågan kommer att aktualiseras igen vid miljöprövningen.

48. Hur kommer det sig att man som vanlig medborgare bestraffas för minsta förseelse när det gäller miljöskadlig verksamhet men att stora företag och gruvbolag får kliva över gränserna utan att bestraffas?

Det är svårt att bemöta denna fråga eftersom vi inte känner till de exempel som ni tänker på. Generellt är Miljöbalken utformad så att ett större ansvar kan utkrävas av de som bedriver verksamhet yrkesmässigt, än av privatpersoner, vad gäller bland annat egenkontroll.

50. Vem ersätter för djur som skadar sig på grund av buller och vibrationsstress?

Det är svårt för Länsstyrelsen att bedöma hur en eventuell gruvverksamhet påverkar djur, eftersom vi inte vet omfattningen eller lokaliseringen av eventuella kringverksamheter. Regler om skadestånd för miljöskador m.m. finns i 32 kap. miljöbalken. Vissa möjligheter finns enligt detta kapitel att få skadestånd från en verksamhetsutövare för personskada, sakskada och ren förmögenhetsskada som

verksamhet på en fastighet har orsakat i sin omgivning. Talan om skadestånd väcks genom ansökan om stämning hos Mark- och miljödomstol. Länsstyrelsen kan inte bedöma i vilken utsträckning dessa regler kommer att kunna tillämpas i era specifika fall.

51. Hur nära en tilltäckt gruva kan man hålla djur?

Många faktorer påverkar detta. Det finns inte ett svar då vegetation, topografi etc styr hur buller och vibrationer sprids. Det är viktigt att ni som har djur i närheten av gruvområdet lyfter det i samrådet så att påverkan på era djur tas upp i miljökonsekvensbeskrivningen.

52. De människor som bor inom de områden som Tasman tänker sig att lägga under grus och dammar, hur många av dem har blivit informerade om Tasmans planer ?

Idag vet vi inte vilka områden som kommer att omfattas av en tillståndsansökan för en eventuell gruvverksamhet. Det enda som är helt klart är lokaliseringen av själva dagbrottet, eftersom det är beroende av mineralfyndigheten. När bolaget ska påbörja samråd inför en tillståndsansökan måste man ha valt det alternativ man ska söka tillstånd för, alternativt samråda för flera olika lokaliseringar. I det skedet ska alla enskilda som kan komma att bli särskilt berörda få information och ges möjlighet att komma med synpunkter på innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning.

53. Var ska kraftledningarna fram till anläggningen dras?

Länsstyrelsen kan inte svara på var kraftledningarna till en anläggning kan komma att dras. Om dragningen kan komma att väsentligt ändra naturmiljön ska verksamhetutövare/elbolaget anmäla ledningsdragningen till Länsstyrelsen för samråd. Länsstyrelsen kan då förelägga den anmälningsskyldige att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på

naturmiljön (inte förstöra bland annat betesmarker, värdefulla träd, stenmurar m.m.). (Se 12 kapitlet 6 § Miljöbalken)

54. Är det byggförbud för fastighetsägare som har sina fastigheter inom området för undersökningstillstånd?

Undersökningstillstånd och bearbetningskoncession påverkas inte av fastighetsindelning och påverkar inte fastighetsbildning. Det är först när markanvisning blir aktuellt som äganderätten inskränks. För mer information hänvisas till Bergsstaten.

55. Är det förbjudet att stycka av delar av sin fastighet om den ligger inom undersökningsområdet?

Undersökningstillstånd och bearbetningskoncession påverkas inte av fastighetsindelning och påverkar inte fastighetsbildning. Det är först när markanvisning blir aktuellt som äganderätten inskränks. För mer information hänvisas till Bergsstaten.

58. Var ska transporter gå?

Se svar fråga 33.

59. Vilka områden kan man i framtiden bedriva turistnäring inom?

Verksamheterna kring Norra kärr bedöms inte påverka möjligheterna att ta sig till eller från området.

Styrkan i området kring Gränna är naturen och de historiska miljöerna. Turismnäring inom natur och kultur kommer sannolikt fortsatt att kunna bedrivas bortsett från inom själva verksamhetsområdet.

Innovation är också något som kommer starkt och därför är det svårt att säga vilka trender och vilka typer av turismsatsningar som lockar i framtiden.

61. Sverige hjälper andra länder att få fram rent vatten genom bland annat biståndspolitik. Varför ska vi i Sverige riskera vårt eget vatten?

Beslutande myndighet godkänner inte en ansökan enligt miljöbalken för miljöfarlig verksamhet om densamma påverkar miljön på oacceptabelt vis, eller kan tänkas medföra en icke försumbar risk.

Miljöbalken ställer kunskapskrav på t ex teknik, lokalisering, utsläppsvillkor, risker så att bedömning av miljöpåverkan kan göras. Det är en myndighet som avgör tillåtligheten, i detta fall Mark-och Miljödomstolen i Växjö. Se mer Miljöbalken 6 kap och information från Länsstyrelsen ([här](#)).

62. Vem ska hjälpa oss att få rent vatten om vårt vatten förstörs och hur ska vi få det?

Utgångspunkten är att vattnet inte ska förstöras. Syftet med en tillståndsprövning enligt miljöbalken är bland annat att minimera riskerna för att sådana skador ska kunna uppstå. Om det ändå skulle uppstå problem med brunnar är det den som förorenar som har ansvar för att återställa skadorna. Se mer under fråga 61.

63. Är det överhuvudtaget motiverat att planera en gruva nu när mineralpriserna sjunker samtidigt som forskningen på nya material och tekniker går framåt så att behovet för REE-metaller minskar?

Den ekonomiska prövning som görs i samband med en gruvetablering sker vid bearbetningskoncessionsprövningen och görs av Bergsstaten. Om en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken görs måste myndigheterna hantera det. I den prövningen ingår ingen prövning av ekonomin i projektet.

66. I riksintresset för Norra Kärr står det att fyndigheten långsiktigt ska säkra Sveriges tillgång till REE-metaller. Hur stämmer Tasmans planer på en 40 årig utvinning av hela fyndigheten med det

riksintresset?

Vid utpekandet av avgränsningen av riksintresset bedömer SGU att fyndigheten utgör en unik naturtillgång. Avgränsningen gör SGU utifrån ett långsiktigt perspektiv (50 till 100 år). Exakt hur lång tid det kommer att ta att utvinna hela fyndigheten är oklart. Det som är aktuellt genom Tasmans ansökan om bearbetningskoncession är brytning i max 25 år framåt i tiden. Sedan kommer en ny prövning om koncession att behöva göras.

68. Hur mycket pengar har man avsatt från kommun och länsstyrelse för att ta in utomstående, oberoende expertis för att utreda konsekvenserna av en eventuell gruva?

Länsstyrelsen har inte avsatt några pengar för att handla upp expertis för att göra utredningar. Som samråds- och remissmyndighet vid prövningsärenden arbetar Länsstyrelsen med att efterfråga och granska de utredningar som bolaget har att ta fram och bekosta. Inom de flesta ämnesområden finns expertis inom statliga sektorsmyndigheter (Naturvårdsverket, Sveriges Geologiska Undersökning med flera), och dessa brukar också få utgöra remissinstanser för granskning av vilka utredningar som behövs, och sedan göra bedömningar av den tänkta verksamhetens påverkan.

69. Kommer länsstyrelsen att ställa upp gränsvärden eller riktvärden för en eventuell gruva vid Norra Kärr?

Länsstyrelsen kommer inte att vara beslutsmyndighet för en eventuell gruva, och kommer därför inte att vara den myndighet som ställer upp begränsningsvärden, men som remissmyndighet kommer vi att ge förslag på vilka begränsningar vi tycker ska gälla till Mark- och miljödomstolen.

73. Jag vill av en oberoende expert få veta hur nära jag kan bo en aktiv gruva

Länsstyrelsen kan inte säga exakt hur nära man kan bo en gruva. Boverket, Naturvårdsverket, Socialstyrelsen och dåvarande Räddningsverket publicerade 1995 ett allmänt råd med principiella synsätt på hur man kan se på olycks- och hälsorisker vid planering av arbetsområden (till exempel vid översikts- och detaljplanering i kommunerna). I detta råd angav man rekommenderade generella skyddsavstånd till olika typer av verksamheter – med syftet att man skulle tänka på dessa avstånd när man planerar för till exempel industriområden. I detta allmänna råd rekommenderas ett skyddsavstånd till gruva eller anriktningsverk på 1 000 meter, och man hänvisar till störningar i form av buller, vibrationer och damning. I rådet anger man dock att miljökonsekvensbeskrivningar och riskanalyser måste göras i varje enskilt fall.

74. Om jag investerar i mitt hus nu och det sedan inte går att sälja, kan jag kräva någon på ersättning sedan?

Det är svårt för Länsstyrelsen att bedöma hur en eventuell gruvverksamhet påverkar värdet på enskilda hus, eftersom vi inte vet omfattningen eller lokaliseringen av eventuella kringverksamheter. Regler om skadestånd för miljöskador m.m. finns i 32 kap. miljöbalken. Vissa möjligheter finns enligt detta kapitel att få skadestånd från en verksamhetsutövare för personskada, sakskada och ren förmögenhetsskada som verksamhet på en fastighet har orsakat i sin omgivning. Talan om skadestånd väcks genom ansökan om stämning hos Mark- och miljödomstol. Länsstyrelsen kan inte bedöma i vilken utsträckning dessa regler kommer att kunna tillämpas i era specifika fall.

75. När får jag som boende nära Norra Kärr svar på hur det blir för mig och min fastighet?

När man bolaget startar en samrådsprocess enligt 6 kapitlet Miljöbalken inför en tillståndsansökan måste bolaget ha lokalisering och ungefärlig omfattning klar för sig. Tidplanen för när samråd och tillståndsansökan lämnas in råder inte Länsstyrelsen över. Det är först i samband med ett eventuellt tillstånd som frågan helt avgörs vilka fastigheter som berörs.

76. Vad utgår för ersättning för oss närboende om vi inte kan bo kvar?

I minerallagens 9 kap regleras vad som gäller angående markanvisning. Markanvisningen sker efter det att ett bolag beviljats tillstånd att bedriva gruvverksamhet. Vid markanvisningsförrättningen bestäms dels den mark inom koncessionsområdet som koncessionshavaren får ta i anspråk för bearbetning av mineralfyndighet, dels den mark inom eller utom koncessionsområdet som får tas i anspråk för verksamheter som hänger samman med bearbetningen. Detta innebär att markanvisningsförrättningen ska säkerställa markanvändningen för all verksamhet som hör samman med gruvdriften. Det normala är att det är tillståndet enligt miljöbalkens 9 kap. som avgör vilken mark som behöver tas i anspråk för gruvdriften och vad som krävs för att klara villkor om t.ex. buller

damning och vibrationer. Frågor om ersättning regleras i minerallagens 7 kap. I 3 § framgår att koncessionshavaren ska ersätta för skada och intrång som föranleds av att mark eller annat utrymme tas i anspråk för bearbetning eller därmed sammanhängande verksamhet. För att avgöra ersättnings storlek tillämpas expropriationslagen. Enligt expropriationslagens 4 kapitel är det fastighetens marknadsvärde som utgör grund för ersättning. Alternativt kan bolag och enskilda komma överens om ersättning.

77. När får vi veta den exakta placeringen av den tilltänkta verksamheten?

När man bolaget startar en samrådsprocess enligt 6 kapitlet Miljöbalken inför en tillståndsansökan måste bolaget ha lokalisering och ungefärlig omfattning klar för sig. Tidplanen för när samråd och tillståndsansökan lämnas in råder inte Länsstyrelsen över. Det är först i samband med ett eventuellt tillstånd som frågan helt avgörs vilka fastigheter som berörs.

81. Varför är det skillnad på vilka som berörs av en eventuell gruva beroende på om man frågar Tasman och om man frågar Bergsstaten? Vem sätter dessa gränser?

Länsstyrelsen har inte full kännedom om vilka bedömningar som Tasman respektive Bergsstaten gjort, och som ni syftar på. Om man tittar på vad som finns i lagstiftningen, kan man till exempel hitta "enskilda som kan antas bli särskilt berörda" i 6 kapitlet i Miljöbalken. Dessa särskilt berörda ska ett bolag samråda med inför framtagande av en miljökonsekvensbeskrivning. Bolaget ska diskutera med Länsstyrelsen om hur avgränsningen av vilka som kan antas vara särskilt berörda. Mark- och miljödomstolen bedömer miljökonsekvensbeskrivningen och samrådet i samband med prövningen av tillståndsansökan. Det innebär att Mark- och miljödomstolen kan underkänna en miljökonsekvensbeskrivning om samrådet inte har gått rätt till. Se också fråga 40 om vilka som betraktas som sakägare.

82. Vem står för markägarnas förluster då man förlorar sina arrendatorer eftersom jord och skogsbruk drar sig undan från det tilltänkta gruvområdet?

I samband med markanvisningsförrättningen beslutas om den mark som kommer att behöva tas i anspråk. Ersättning utgår då enligt expropriationslagens regler. Ser mer under fråga 76.

84. LRF påstår att ännu inga samrådsmöten hållits och Tasman påstår att det har hållits samrådsmöten, vem avgör att det är ett samråd?

Samråd är ett ord som kan användas för att beskriva att man har överläggningar, samtal med andra i en specifik fråga. Ordet kan ha använts, utan att man avser samråd i miljöbalkens mening. I miljöbalkens 6 kapitel finns beskrivet vilka samråd den som avser att bedriva en miljöfarlig verksamhet ska genomföra. Med vilka samråd ska hållas och i vilken omfattning avgörs av Länsstyrelsen efter diskussioner med verksamhetsutövaren. Innan Tasman ansökte om provbrytning i Norra Kärr hos Miljöprövningsdelegationen genomfördes ett samrådsförfarande enligt 6 kapitlet i Miljöbalken. Avseende en eventuell gruvverksamhet har ännu inga samråd hållits. Mark- och miljödomstolen bedömer miljökonsekvensbeskrivningen och samrådet i samband med prövningen av tillståndsansökan. Det innebär att Mark- och miljödomstolen kan underkänna en miljökonsekvensbeskrivning om samrådet inte har gått rätt till.

86. Vad händer med jakten i grannskapet?

Jakträtt innebär rätten att bedriva jakt på en jaktmark och tillkommer som regel markägaren. Med jaktmark menas en jordbruksfastighet eller skogsfastighet. Om markägaren själv inte jagar eller är en juridisk person, till exempel ett skogsbolag, kan jakträtten upplåtas mot betalning åt annan person eller en jaktklubb. Under en pågående mineralutvinning är det troligen olämpligt eller till och med otillåtet att

bedriva jakt inom del av området. Delar av området kommer sannolikt vara inhägnat. Markägare och verksamhetsutövaren överenskommer om hur och var jakt kan bedrivas inom området.

Så kallat hägnat område omfattas inte av jakträtt och täkter (inklusive område för mineralutvinning), utgör inte så kallad älggrundande areal under tiden som verksamhet pågår. Området vid Norra Kärr (bearbetningskoncessionsområde utgör 47,3 ha) ingår idag i Gränna/Adelöv Älgskötselområde (ca 18 500 ha). Efter avslutad mineralutvinning återlämnas marken i efterbehandlat skick till markägare som därefter bestämmer över jakträtten framåt det vill säga såsom det var före utvinningen.

Även andra områden/jaktmarker kan komma att beröras, till exempel anslutningsvägar, upplag etc.

Först efter en eventuell ansökan om mineralutvinning enligt miljöbalken är inkommen kan detta belysas.

87. Hur många missade arbetstillfällen inom besöksnäringen kan vi räkna med?

Det är självklart inte att möjligt att bedriva besöksnäring inom verksamhetsområdet för en gruva – om inte verksamhetsutövaren själv bedriver någon form av besöksverksamhet inom området. Det är alltså endast nuvarande besöksnäring i direkt anslutning till gruvområdet som kan påverkas negativt, enligt vår bedömning. Turistregionen Gränna-Visingsö skulle sannolikt inte att påverkas i någon större utsträckning av en gruvverksamhet.

88. Behöver vi värdera våra fastigheter före och vem bekostar det?

Om man redan nu vill värdera sin fastighet får man beskosta det själv. Ersättningsfrågorna tas upp i markanvisningsförrättningen och då kommer fastighetens marknadsvärde att utgöra grund för ersättning. Har fastigheten förlorat i värde under processens gång finns det regler som säger att det är

fastighetens värde innan påverkan uppstod som gäller om det är skäligt med hänsyn till förhållandena (4 kap. expropriationslagen).

89. Det finns mycket bly i gråberget, vad händer med det?

Hur en eventuell gruvverksamhet påverkar omgivningen, bland annat vad gäller lakning av metaller, ska utredas av bolaget och beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan enligt Miljöbalken. Utifrån denna kan sedan Miljödomstolen besluta vilka begränsningar och skyddsåtgärder som krävs för verksamheten

90. Vem bevakar att gråberget inte lakar ur bly, uran och torium och förgiftar omgivningen och till grundvattnet?

Hur en eventuell gruvverksamhet påverkar omgivningen ska utredas av bolaget och beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan enligt Miljöbalken. Utifrån denna kan sedan Miljödomstolen besluta vilka begränsningar och skyddsåtgärder som krävs för verksamheten.

91. Vart tar lagningsvätskor och annat vägen efter att det har använts?

Med lagningsvätskor och annat antar Länsstyrelsen att Ni menar olika avfall. Avfall kommer att uppstå från en eventuell gruvverksamhet. Eftersom vi inte känner till vilka processer som kan komma att bli aktuella vid en eventuell gruvverksamhet i Norra Kärr går det inte avgöra vilka avfall som kommer att uppstå, eller hur dessa avfall kommer att klassas. Det är dock en fråga som ska utredas och beskrivas i en miljökonsekvensbeskrivning. Utifrån denna kan sedan Miljödomstolen besluta vilka begränsningar och skyddsåtgärder som krävs för hanteringen av avfall. Se även Länsstyrelsens informationsskrift om att söka tillstånd för miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken ([här](#)).

92. Stora mängder vatten går åt vid lagningsprocessen, vart tar det sedan vägen och hur kan man garantera att inga gifter läcker ut till omkringliggande miljö?

Vilka processer som kommer att användas vid en eventuell gruvverksamhet vet vi inte än. Inte heller vilka kemikalier som kommer att användas, hur mycket vatten som kommer att användas, var processerna ska lokaliseras eller vilken recipient som kan bli aktuell. I samband med tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning enligt Miljöbalken kommer dessa avgörande delar att beskrivas. I ett tillstånd enligt miljöbalken avgörs vilken verksamhet som är tillåten, vilka utsläpp dessa får medföra och vilka kontroller som krävs. Se även Länsstyrelsens informationsskrift om att söka tillstånd för miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken ([här](#)).

93. Vem kontrollerar dagvatten och processvatten inom och utanför området?

Svensk miljölagstiftning, Miljöbalken, bygger på egenkontroll, vilket innebär att ansvaret för att visa att verksamheten sköts enligt gällande tillstånd och lagstiftning vilar på den som bedriver den miljöfarliga verksamheten. Den kontroll som en miljöfarlig verksamhet utför avgränsas och kontrolleras av en tillsynsmyndighet. Tillsynsmyndighet för en gruvverksamhet är Länsstyrelsen. Se vidare i [Miljöbalken](#) 26 kap 1 och 2§§ om vad tillsyn är och vad tillsynsmyndigheten ska göra.

94. Kommer någon oberoende att kontrollera gruvområdet eller kommer Tasman att ensam ansvara för det genom egenkontroller?

Svensk miljölagstiftning, Miljöbalken, bygger på egenkontroll, vilket innebär att ansvaret för att visa att verksamheten sköts enligt gällande tillstånd och lagstiftning vilar på den som bedriver den miljöfarliga verksamheten. Den kontroll som en miljöfarlig verksamhet utför avgränsas och kontrolleras av en

tillsynsmyndighet. Tillsynsmyndighet för en gruvverksamhet är Länsstyrelsen. Se vidare i [Miljöbalken](#) 26 kap 1 och 2§§ om vad tillsyn är och vad tillsynsmyndigheten ska göra.

95. Hur påverkar dammet från en tilltäkt gruva människors hälsa i närområdet?

Damning är en fråga som ska utredas och beskrivas i en miljökonsekvensbeskrivning. Utifrån denna kan sedan Miljödomstolen besluta om det krävs begränsningar eller skyddsåtgärder för att minska störningar på grund av dammbildning. Se även Länsstyrelsens informationsskrift om att söka tillstånd för miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken ([här](#)).

96. Kommer det att lukta mycket från processen?

Det kan förekomma processer som medför lukt vid gruvverksamhet. Eftersom vi inte känner till vilka processer som kan komma att bli aktuella vid en eventuell gruvverksamhet i Norra Kärr går det inte avgöra om, vad eller hur mycket det kan komma att lukta. Det är dock en fråga som ska utredas och beskrivas i en miljökonsekvensbeskrivning. Utifrån denna kan sedan Mark- och miljödomstolen besluta om det krävs begränsningar eller skyddsåtgärder för att förhindra lukttörningar. Se även Länsstyrelsens informationsskrift om att söka tillstånd för miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken ([här](#)).

97. Hur stämmer en gruva med Östra Vätternbranterna som skyddsområde?

Biosfärområde Östra Vätternbranterna ([här](#)) utgör ett så kallat modellområde för hållbart nyttjande. Med hållbarhet avses både lokalt och globalt. Modellområdet Östra Vätternbranterna omfattar inte någon skyddsform eller någon legalt skyddsstatus i sig. Tillsammans utgör de 631 områdena i 117 länder runt om i världen ett nätverk för hur global hållbarhet kan uppnås ur olika perspektiv.

Inom Östra Vätternbranternas geografiska område är s k kärnområden identifierade. Dessa kärnområden omfattas sedan tidigare av legala skyddsformer t ex naturreservat, strandskydd, biotopsskydd, natura 2000. Utanför kärnområdena finns s k buffertområden som i sin tur omges av s k utvecklingsområden. De två sistnämnda omfattas inte av legala skyddsformer.

Flera biosfärområden i världen har mineralutvinning i sitt geografiska område. Av de 631 biosfärområden finns mineralutvinning (eller utvinning av naturresurser) i minst 20. Det finns expertgrupp inom UNESCO " Earth Resources and Biosphere Reserves" ([här](#)) som behandlar frågan om mineralutvinning, global hållbarhet och biodiversitet. Biosfärområdet Östra Vätternbranterna utgör i sig inte legalt hinder för ev mineralutvinning.

Era frågor har i huvudsak besvarats av miljöskyddshandläggare Gustav Enander och avdelningschefen för Miljö- och samhällsbyggnadsavdelningen Emma Willaredt. Diskussioner har också förts med avdelningschefen för Naturavdelningen, Ola Broberg, länsjurist Ben Hemidal, enhetschefen för regional utveckling, Nina Elmsjö och länsveterinär Inger Nilsson.

Vid Länsstyrelsen Östergötland har avstämning skett med miljöskyddsdirektör Karin Sigvardsson och miljöskyddshandläggare Karl-Martin Axelsson.

Emma Willaredt

Gustav Enander